

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw
en Innovatie
De heer dr. H. Bleker
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 7 december 2010

betreft Mededeling inzake handel, groei en wereldvraagstukken COM(2010)612

ons kenmerk 147613u

Geachte heer Bleker,

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken hebben kennisgenomen van de mededeling van de Europese Commissie "Handel, groei en wereldvraagstukken" (COM(2010)612)¹. In de mededeling wordt het belang van internationale handel en investeringen als motor voor wereldwijde economische groei en voor de Europese economie in het bijzonder geschetst. Zonder dit belang te bagatelliseren, willen de leden van de fractie van de SP enkele kanttekeningen plaatsen bij de Europese handels- en investeringsagenda, zoals uiteengezet in de mededeling. Daarnaast hebben deze leden enkele vragen met betrekking tot het Nederlandse standpunt ten aanzien van deze mededeling en een verzoek aan de regering.

Kanttekeningen

De leden van de SP-fractie merken op dat de Europese Commissie de reeds ingezette multilaterale en bilaterale handelsliberaliseringsinitiatieven met hernieuwde energie wil oppakken en waar mogelijk afronden. Deze initiatieven bevatten onder meer verschillende voorstellen voor verdere liberalisering en deregulering van financiële markten. Is dat, in de huidige context en met de kennis achteraf over de risico's die hebben geleid tot de financiële en economische crisis waarmee wij heden nog te kampen hebben, nu wel zo verstandig? Zou het niet verstandig zijn om ten aanzien van sommige facetten de internationale financiële markten juist meer te reguleren en deze sector bij nieuwe handelsliberaliseringsinitiatieven even uit te sluiten?

De leden van de fractie van de SP constateren dat door de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon de Europese Unie een mandaat heeft gekregen voor het aangaan van verdragen op het terrein van investeringen. Voordien was dat het mandaat van de lidstaten. Vele huidige investeringsverdragen (BITs) kennen zogenaamde "Investor-State Dispute Settlement mechanisms" (ISDS). Dat pakt niet altijd goed uit voor de betreffende staat. VN-organisaties, zoals UNCTAD, hebben daarom een genuanceerd oordeel over de snelle opkomst van dergelijke mechanismen. Ook in de EU zijn er voorbeelden waarbij overheden door bedrijven op het matje worden geroepen omdat nieuwe regels in het algemeen belang, soms zelfs als consequentie van

¹ Dossiernummer E100066 op www.europapoort.nl

datum 7 december 2010

ons kenmerk 147613u

blad 2

een verplichte uitvoering van Europese richtlijnen, de belangen van de investeerder schaden. Wat er precies in een dergelijke zaak besproken wordt blijft doorgaans voor andere overheden onbekend vanwege het besloten karakter van de zitting. Andere overheden kunnen hieruit moeilijk lering trekken en zien alleen dat de betreffende overheid een flinke schadeloosstelling moet betalen. Dat heeft naar het oordeel van deze leden een mogelijk afschrikwekkende werking op het maken van nieuwe regels in het algemeen belang die mogelijk in strijd zouden kunnen zijn met de belangen van (buitenlandse) investeerders.

In nieuwe mededelingen van de Europese Commissie op handelsgebied staan naast importbeperkingen en het belang deze te bestrijden steeds vaker ook exportbeperkingen centraal, zo constateren deze leden. Dat heeft alles te maken met toegang tot natuurlijke hulpbronnen en strategische grondstoffen. De vrije toegang tot ruwe grondstoffen onderbrengen onder algemeen geldende handelsregels brengt echter weer mogelijk nadelige consequenties met zich mee ten aanzien van een lokale noodzaak om ecosystemen te beschermen, de wens om comparatieve voordelen beter te benutten of de soevereiniteit van een staat over de eigen bodem.

Een andere kanttekening van deze leden betreft de beleidscoherentie. Uit de mededeling blijkt niet hoe het handels- en investeringsbeleid van de EU zich positief verhoudt, of zou moeten verhouden, tot het bredere EU-buitenlandbeleid dat het behalen van de Millennium Development Goals en armoedebestrijding als overkoepelende doelen formuleert.

De leden van de fractie van de SP oordelen positief over de groeiende aandacht voor goed bestuur, mensenrechten, fundamentele arbeidsnormen en elementaire milieustandaarden in de discussie over nieuwe handelsinitiatieven. Ook op deze gebieden moet worden gestreefd naar een gelijk speelveld op hoog niveau, wil maatschappelijk verantwoord ondernemen over een steeds bredere linie ingang vinden.

Vragen

De leden van de SP-fractie vernemen graag de appreciatie door de regering van deze mededeling en wat daarin de overwegingen zijn ten aanzien van de hiervoor geplaatste kanttekeningen. Zij vernemen daarbij ook graag waar volgens de regering de Nederlandse belangen met name liggen. Ten slotte zouden deze leden graag het standpunt van de regering vernemen aangaande de oproep van het Europees Parlement om voortaan sociale clausules op te nemen in alle vrij-handelsverdragen.

Verzoek

De leden van de SP-fractie verzoeken de regering er binnen de Europese context op aan te dringen om, zoals steeds gebruikelijker wordt, voorafgaand aan een verdere uitwerking van de Europese handels- en investeringsagenda, een gedegen studie te verrichten naar:

datum 7 december 2010

ons kenmerk 147613u

blad 3

- de risico's van verdere liberalisering en deregulering van financiële markten;
- de impact op de economieën, de ecologie en het sociale beleid in de EU-landen en bij de beoogde partners, dus niet alleen van nieuwe handelsinitiatieven, maar ook van reeds lopende onderhandelingen;
- de impact van investeringsinitiatieven en de ISDS-mechanismen op de soevereiniteit van overheden om maatregelen, bijvoorbeeld op milieu- en sociaal gebied, te nemen in het algemeen belang.

De leden van de fractie van de SP zien de beantwoording door de regering met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

E.M. Kneppers-Heynert

De voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken